

Smått, lekkert - og miljøvennlig

Orkanen Katrina og eskalerende klimaendringer har fyllerist USA ut av tornerosesøvn i miljø- og ressurs spørsmål. Det har også satt sine spor i arkitektur og design, spesielt på fritidsboliger. **Tekst:** Trine Dahl **Foto:** Produsentene

Standardinteriøret er fra IKEA, men kundene har mulighet til å velge fra en rikholdig katalog av materialer og leverandører. Miljøbevisstheten er på topp, det brukes resirkulerte eller fornybare materialer som bambus, furu, CorTen-stål og isolasjon av resirkulerte tekstiler. www.weehouses.com/projects/weehouse

Alchemy Architects i Minnesota har skapt de såkalte Weehouses som kommer i grunn-moduler fra studio-størrelse (31 kvm) til tre-roms på drøye 70 kvm. De lages med forskjellige typer ytterkledning, her i CorTen stål som med årene gir en lekker (og ufarlig) rust-patina.

Mannen bak Tumbleweed Tiny Houses, designeren Jay Shafer, er blitt selve symbolet på Tiny House-bevegelsen. Shafer har designet en rekke forskjellige miniatyrhus i tradisjonell amerikansk byggestil. Det er likevel det modernistiske z.glasshouse i CorTen-stål som har fått mest oppmerksomhet. Grunnmodulen er på ca 30 kvadratmeter og starter på omkring 100 000 kroner uten noen former for interiør. Det er mulig å kjøpe tegninger av alle modellene på nettet. www.tumbleweedhouses.com

Modulene har en maksimal bredde på 14 fot (ca 4,27 m) slik at de fabrikkmonterte enhetene og kan transporteres på lastebiler ut på byggetomten. Prisen for de fullt ferdige modulene starter på 390 000 kroner og det inkluderer kjøkken, bad og standard interiør.

Interiøret er enkelt og lettstelt, basert på miljøvennlige materialer og møbelmoduler.

Som en vekkelsebølge har begrepet bærekraftig utvikling skyllet inn over det amerikanske kontinentet. Den intellektuelle middelklassen på øst- og vestkysten var lenge alene om å rynke på nesen av en svulmende og ressurskrevende bygge- og livsstil, men i løpet av de seneste månedene har det skjedd en fundamental holdningsendring. McManions og supsize er blitt fyord, ikke bare for eliten. Nå har designere og arkitekter blåst liv i det berømte "Less is more"- slagordet skapt av minimalismens far, arkitekten Ludwig Mies van der Rohe.

Spesielt i segmentet for fritidsboliger er det skjedd mye. Natur og landskap blir satt i høysetet og folk har for alvor begynt å spørre seg selv hvor mye plass de egentlig trenger, hvordan den skal utformes og hvor miljøvennlig byggeriet er.

Selv om begrepet "Less is more" er knyttet til moderne arkitektur er det blitt en mangfoldig og fargerik "småhus-bevegelse" ut av det hele. Små hus og hytter har selvsagt alltid eksistert, men har tidligere ikke har vært forbundet med status. Nå er det både blitt politisk korrekt og trendy å tenke smått og miljøriktig. Stil og utforming er høyst forskjellig, men felles for alle de små, moderne boenhetene er at materialene er miljøvennlige og design og funksjonalitet er utsøkt og godt tilpasset naturen.

Mange er prefabrikkerte og nøkkelferdige med innbo og hvitevarer, andre selges som flatpakke byggesett eller rett og slett som detaljerte byggetegninger. Er byggeplassen tilrettelagt med vei, vann og kloakk, er det bare å koble seg på, men de fleste produsenter tilbyr også alternative løsninger med solcellepaneler for strøm og oppvarming av vann, enkle biologiske renseanlegg for avløp osv.

Magasiner og tidsskrifter har viet fenomenet stor spalteplass, og da The New York Times online nylig la ut en lysbilde-serie på nettet, ble oppmerksomheten så stor at enkelte av produsentene meddelte at de ikke maktet å svare på alle henvendelser. Med arkitektens tillatelse viser vi her noen eksempler på hva The Small House Movement står for. De fleste som vises her er amerikanske, men nedskalering og tilpasningen til et fremtidig liv med CO² kvoter og personlig miljøregnskap er på vei inn i alle industrialiserte land. ●

<< **Svenske Pinc House Sport** er et moderne modulbasert fritidshus som er utviklet av designbyrået Pinc. Moduler på 20, 50, 70 kvm opp til 160 kvm kan settes sammen i utallige variasjoner. Konseptet ble utviklet i 2003 og prisbelønnet flere ganger. www.pinchouse.se

Cabana med norsk design

California-baserte Casper Mork-Ulnes er opprinnelig fra Ski i Akershus, men utdannet arkitekt og designer fra Columbia University, New York. Sammen med svogeren utviklet han et modulsistem som gjør det mulig å flatpakke og sette sammen småhus på 10 kvm til 100 kvm - med alle tenkelige moderne fasiliteter, selvsagt. Modulene bygges ferdig på fabrikk og det legges vekt på å bruke resirkulerte og bærekraftige materialer som brukes. Vinduskvalitet, isolasjon, materialer i vegger, gulv og tak kan velges ut fra katalog. Montering gjøres på stedet og er ikke vanskeligere enn at et par hendige personer kan gjøre det på egenhånd. Casper Mork-Ulnes er opptatt av at fundamenteringen skal være enkel og fortrekker at Cabanaen plasseres på lave betongpæler for å gjøre minst mulig inngrep i naturen. Dette er noe mange amerikanske arkitekter snakker varmt om for tiden. De har tatt til seg talemåter og leveregler fra den amerikanske urbefolkningen som "touching the earth lightly" eller "live lightly on the land". Ellers er Mork-Ulnes inspirert av den tradisjonelle norske hyttekulturen som gjerne består av flere, små kompakte enheter. Det gir en helt annen nærhet og intimitet, mener han.

Casper Morsk-Ulnes bruker mye lyst og FSC sertifisert treverk i sine cabanaer og er påvirket av skandinavisk design. Der det er vindusflater, går de gjerne fra gulv til tak eller i form av skyvedører.

Et av de moderne småhusene som har fått mest medieoppmerksomhet står den unge norske arkitekten Casper Mork-Ulnes bak. Hans "Modern Cabana" ble opprinnelig laget som en sofistikert hagestue som skulle fungere som hjemmekontor, men modellene er etter hvert blitt flere.

Det finnes hundrevis av andre, gode eksempler.

Noen av dem finner du her:
www.retreathomes.co.uk
www.fabprefab.com